

**NAMMINERSORNERULLUTIK OQARTUSSAT –
GRØNLANDS HJEMMESTYRE**

Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoq /
Landsstyremedlemmet for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser
Minister of Industry, Labour and Vocational Training

Ulloq: 14. juli 2006

Uunga
Lene Knüppel
Landstingsmedlem

**Una pilligu: § 36-mut atatillugu Avannaamioqatigiit killiit 1999-imi inassuteqaataannik
naalakkersuisut piviusunngortitsisimanerannut tunngatillugu apeqquteqaammut
akissuteqaat**

Apeqquut 1-imut akissut:

Kalaallit Nunaata Avannaamioqatigiit killiit ataatsimiititaliamik partiinit tamanit, Naligiissitaanermut ataatsimiititaliamit/Siunnersuisoqatigiinnit aammalu qitiusumik arnat kattuffiinit ilaasortaqaartumik arnat annertunerusumik politikku aalajangeeqataanerulernissaannik siunertaqaartumik pilersitsinissamik inassuteqaataat nr. 1 1999-imeersoq malissimavaat. Suliassaq taanna 1998-imi inatsisartut Kalaallit Nunaanni naligiissitaanermut siunnersuisoqatigiit pillugit inatsisaat nr. 5, 20. maj 1998-imeersoq akuerineqarmat Kalaallit Nunaanni naligiissitaanermut siunnersuisoqatigiinnut suliassiissutaasimavoq. Aningaasaliissutip 2006-imi 1,1 mio kr. annertussuseqartup qularnaassavaa suliniutinik, qaammarsaanikkut iliuutsinik aallartitsinissap qularnaarniassa. Naligiissitaanermut naalakkersuisup, qulaani pineqartoq tunngavigalugu, arnat politikku aalajangiisarnermut peqataanerata annertunerulernissaa sulissutigeqqullugu siunnersuisoqatigiit kaammattorsimavai. Siunnersuisoqatigiit nammineeurlutik angutit arnallu demokratiskiusumik aalajangiisarnernut massakkornit annertunerusumik peqataasarnissaat pingaartutut tulluartutullu isigaat. Siunnersuisoqatigiit arnat amerlanerusut politikimik suliaqalernissaat pingaartippaat, 2005-imilu inatsisartunut qinersinissaq sioqqullugu arnanik soqutiginnittunik pikkorissartitsisimallutik. Partiiniit arnat 12, marlullu politikku partiinut attaveqanngitsut peqataapput. Arnat peqataasut amerlanersaat politikku sulinermi ilisarisimaneqanngitsuupput.

Siunnersuisoqatigiit pikkorissarneq iluatsittutut isigaat, peqataasummi aqqaneq marluusut ilaat 11-t inatsisartunut qinigassanngortimmata.

Ataaseq qinigaavoq ataasiakkaallu sinniisussanngorlutik. Tamannalu iluatitsinertut isigisariaqarpoq qinigaassanngortittut 200-t sinneqarsimmata.

Apeqqu 2-mut akissut:

Soorlu apeqqu 1-imut akissummi oqaatigineqareersoq Naligiissitaanermut siunnersuisoqatigiit ukiumut 1,1 mio. kr. aningaasalerneqartarput. Aningaasaliissut, imaluunnit ingerlatsinissamut tapiissut ataatsimeersuartitsinernut siunnersuisoqatigiinni ilaasortat peqataaffigisaannut ilaatigut atorneqartarput. Siunnersuisoqatiggit namminneq aningaasaliissutit iluanni kina ataatsimeersuarnermut, suleqatigiissitanut assigisaannullu aallartissanerlugu aalajangigassaraa.

Apeqqu 3-mut akissut:

Naalackersuisut ukiumi kingullerni 9-ni nunatsinni ilisimatuutut paasisassarsiorneq tapersersortarsimavaat ilisimatuutut misissuinerneq atugassanik ukiumut marloriarlutik KIIP-p akisussaaffigisaanik aningaasaliisarnermikkut. Naalackersuisunut ilaasortap nalilersuisussatut ataatsimiititaliaq toqqartarpaa, tassanilu arnat angutillu ataatsimiititaliami peqataatinnaat arajutsinaveersaarneqartarpoq. Qinnuteqaatit ataatsimiititaliamit misissuataarneqartarput taamaalereeraangallu naalackersuisunut ilaasortaq inassuteqaateqarfigineqartarluni. Ilisimatuutut paasiniaanermut tunngatillugu isumasioqatigiinnerit aqqutigalugit aammalu ukiumut ilisimatusarnermut tunngatillugu nalunaarusiat marluk-pingasut atorlugit Naalackersuisut ilisimatusarnikkut sammiviit assigiinngitsut nunarpassuit akornanni periaatsit pissuseqataannik tapersersortarpat.

Ilanngullugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Ilisimatusarfimmi PhD-ngorniartuq Mariekathrine Poppel massakkorpiaq inaarutissaminik suliaqarmat taasimallugu: ”Mænd på kanten – magtperspektiv”. MkP 2005-imi KIIP-p ilisimatusarnermut tapiissuteqartarfianit inaarutissami inaarsarnissaanut 2006-imi tapiiffigineqarpoq.

Ukiumi kingullerni tallimani PhD-ngorniartut 12-it aningaasaleeqatigiilluni ilisimatusartunut aningaasaliisarnermik isumaqatigiissut malillugu tapiiffigineqarsimapput. Taakkunanga tunineqarsimasut arnat arfiniliupput.

Ilisimatusarfik, silarsuarmi universitetit minnersarigunagaat, massakkorpiaq angutunik 8-nik arnanillu 5-inik piffissamik tamakkiissunik atorfeqartunik ilisimatuussutsikkut sulisoqarpoq. Taakkua ilaat arnat 5-it angutillu 7-it lektoriullutillu professoriupput atuartsinermik ilisimatusarnermillu sammisaqartunik. Aammattaaq arnaq ataaseq angullu ataaseq PhD-ngorniartut, aammalu angut Ilisimatusarfimmi aalajangersumik sammisaqarluni seniorforskeriuvoq. Ukiumi Ilisimatusarfiup atuuffigisaani arnat 31-t angutillu 12-it kandidatinnngorlutik naammassisimapput, peqatigitillugulu naalackersuisut angutit kandidatinnngorniartut amerlanerulernissaat kaammattuutigerusuppaat taamaalilluni tamatumaniissaaq naligiinnerulernissaq anguneqaqqullugu.

Naalackersuisut Ilimmarfik-mik 2008-mi aallartitsillutillu inaarsaaneratigut Naalackersuisut ilisimatusarnikkut sammisaqarneq nunanut allanut maangalu tunngatillugu annertuseriarumaartuq

isumalluarput inuiaqatigiinnut kalaallinut iluaqutissanngorumaartumik.

Apequt 4-mut akissut:

Naligiissitaanissaq anguniarlugu iliuuseqarnissamik pilersaarusiornissamik inassuteqaat nr. 4/1999-imeersoq sulii isumaliutigineqarpoq. Taamaattorli Naligiissitaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit 2005-imi innuttaasunik naligiissitaaneq pillugu paasisutissiisartutut aallartitarisartakkaminnik naligiissitaaneq nalingiissitaanerlu pillugu siunnersuisoqatigiit suliaat iliuuseqarfigisaallu pillugit pikkorissartitsipput.

Apequt 5-imut akissut:

Naligiissitaaneq pillugu siunnersuisoqatigiit arlalinnik ingerlataqarput. 2006-imi siunnersuisoqatigiit qaammarsaaneq pillugu paasisitsiniaalluni suliaq aallartippaat ilaatigut TV-kkut aallakaatitaaqqanik quppersagaqqanillu, tamarmik timikkut anersaakkullu naalliutitsinermik sammisaqartunik ingerlatsipput. Saniatiguttaaq siunnersuisoqatigiit angutit suleqatigiiffigisaannik aallartitsinissaq pillugu mappersagaqqamik saqqummersitsipput. Aammalumi Kalaallit Nunaat NORNE-projektimut (Avannaamioqatigiit killiit suleriaasissamut pilersaarutaat) peqataavoq, tassani aningaasalersuinissamut tunngatillugu iliuusissat paasisutissanillu, annersaasarnermut tunngatillugu ilisimatuutut paasiniaanissaq, arnat suleqatigiiffiisa, soorlu annersartissimasut qimarngusarfii eqqarsaatigalugit, arnanik siunnersuisarneq ilaqutariinnilu kinguaassiuutitigut atonerluisarneq aammalu nunat akornanni katsorsartinnissamut periarfissat pillugit katersuinissaq salliutillugit eqqarsaatigineqarput,

Apequt 6-imut akissut:

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu naalakkersuisoqarfik arnat ilinniartitaanerannut tunngatillugu atukkat pisariaqartitallu eqqarsaatigalugit immikkut ittunik iliuuseqarsimanngilaq. Naalakkersuisoqarfiup taarsiullugu angutit arnallu ilinniakkap naammassinissaannut periarfissat oqilisaataasinnaasut iliuuseqarfiginissaat qinersimavaa. Tamatumunnga ilinniarnertuunngorniartut/atuartut kalaallit inuussutissarsiutinut ilinniarsiini arnat, annertunerusumik ilinniagaqartut gymnasiumilut atuartut ukiuni kingullerni qulini amerliartortuarnerat pingaarnertut pissutaavoq.

Tabel 1. Ilinniarnissamut piareersarfinni tunngaviumillu ilinniarsiunilut ilinniartut angutitut arnanullu agguataarsimanerat, april 2006.

Agguataarsimaneq	Ilinniarnissamut piareersarfiit		Tunngavium. Inni.	
	Tapiiffigineqartut	Procentinngorlugu	Tapiiffigineqartut	Agguataarsimanerat procent
Nukappiaqqat	327	39,8	598	53,8
Niviarisaqqat	495	60,2	514	46,2
Tapiiffigineqartut katillugit	822	100,0	1112	100,0

Tabel 2. Siviisunerusumik ilinniagaqartut ilinniarnermut tapiissutisartut arnanut angutinullu agguataarsimanerat, april 2006.

	Tapiiffigineqartut	Procentinngorlugit
Nukapp./angutit	266	36,3
Niviarsiaqq./arnat	466	63,7
Tapiiffigineqartut katillugit	732	100,0

Soorlu kalaallit ilinniarfiini ilinniartut arnanut angutinullu agguataarsimanerannut takussutissiami uuma qulaani takuneqarsinnaasoq ullumikkut gymnasiani ilinniarfinnilu qaffasinnerusuni ilinniartut arnat malunnartumik amerlanerupput. Inuussutissarsiutinik ilinniarfinni arnanut angutinullu agguataarsimaneq oqimaaqatigiingajanneruvoq angutilli amerlanerulaarlutik.

Naalackersuisoqarfiup nalinginnaanerusuni iliuusaanni taaneqarsinnaavoq angutit arnallu ilinniakkaminnik naammassinninnissaat siunertaralugu iliutsinik aallartitsisoqarsimammat, ilaatigut makkuninnga

Ilinniartut lærlingit ilinniarnermullu aningaasaliissutaasartut, taakkununga ilaalluni meeqqanut tapiissutit, ataatsimut isigalugit qaffariarsimapput.

Ilinniartut ukiumut ataasiarlutik aasami atuanggiffeqarlutik nunaqarfigisaminnut angerlarsinnaapput, taamaalilluni najukkamat ilaquttaminnullu atassuteqarnerat pigiinnarneqarsinnaqqullugu.

Ilinniarnerp nalaani, soorlu erninerup nalaani atuanggikkallartarnermi, periarfissat pitsanngorsarneqarsimapput.

Kollegiaqarnermut tunngatillugu nutarterinerit annertusaanerillu annikigisassaangitsut aallartinneqarsimapput.

Apeqquut 7-imut akissut:

Naalackersuisut erninerup nalaani sulinngiffeqartarnermi aningaasartuutit tamakkerlutik matuneqartarnissaat siunertaralugu Avannaamioqatigiit killiit siunnersuisoqatigiivisa inassuteqaataanni nr. 7-imi 1999-imeersumi inassuteqaataasumik periaatsimik atulersitsisimangillat.

Naalackersuisut erninermut tunngatillugu sulinngiffeqarnermut Kalaallit Nunaanni aningaasaateqarfimmud tunngatillugu periarfissanik assigiinngitsunik isumaliutiginnissimapput. Erninermut tunngatillugu sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfik nalimuassaanerud aaqquissuussinertut atussaaq, erninerud atatillugu sulinngiffeqarnermut sulisitsisut ataasiakkaat kisimiillutik akilersuisussaajunnaarlugit. Taarsiulluguli sulisitsisut tamarmik assigiimmik pisussaaffeqarluk erninerud atatillugu aningaasaateqarfik aqquutigalugu akilersuissallutik

Erninerud tunngatillugu sulinngiffeqarnerud aningaasaateqarfimmik pilersitsineq tunngavimmigut sulisoqatigiit sulisitsisullu akissarsiat pillugit isumaqatigiinniartarnerannud tunngavoq, taamaattumillu isumaqatigiinniarnermud atatillugu sulisut sulisitsisullu akornanni isumaqatigiissutigineqarsinnaalluni. Aammali erninerud tunngatillugu sulinngiffeqarnerud aningaasaateqarfik qitiusumiit, taammalu sulisitsisut sulisullu isumaqatigiissuteqartut ilaaffigisaannik pilersinneqarsinnaanera takorloorneqarsinnaavoq. Qitiusumiit erninerud tunngatillugu sulinngiffeqarnerud aningaasaateqarfik inatsisiliornikkut atulersitaasoq

ingerlanneqarsinnaavoq pisortat ingerlatsiviattut ingerlatsivittulluunnit namminersortutut ingerlasinnaavoq.

Taamaammat erninermut tunngatillugu sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfimmik pilersitsinissamut arlalinnik periarfissaqarpoq, aaqqiissutaasinnaasunulli tamanut atuuppoq erninermut tunngatillugu sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfimmik eqqussineq ingerlatsinikkut aningaasartuutunik annikigisassaangitsunik naleqartussaammat. Kalaallit Nunaanni suliffeqarnerup sulisoqarnerullu annikitsuinnaanera pissutigalugu ingerlatsinermut aningaasartuutit sulisumut ataatsimut annertuujusussaapput, taamaattumik Naalakkersuisut tamanna pissutigalugu qitiusumiit ingerlatsinerup aallartinnissaa Kalaallit Nunaannut naleqqutinngitsutut isigalugu piviusunngortinniarsimangilaat. Kisiannili sulisitsisut sullisullu nammineerlutik piumassuseqarneq apeqqutaatillugu erninermut tunngatillugu sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfimmik isumaqatigiissuteqarnissamut periarfissaqarput.

Apeqqut 8-mut akissut:

Inassuteqaat nr. 8/1999 suli Kalaallit Nunaata atulersissimangimmagu massakkorpiaq Ilisimatusarfimmi nunani allamiut tikeraarlutik imaluunniit paarlaannikkut ilinniartuunik tigusinissamut periarfissaasa killeqarpallaarnerat, inissaaleqissussinerlu pissutaaneruvoq.

Iliuutsinik atuutereersunik taaneqarsinnaavoq islandimiut ilinniartitaanermut ministereqarfiat ukiut tamaasa kalaallimik ilinniarnertuumik Islandip universitetiani ilinniarusuttumut neqerooruteqartarmat.

Ilanngullugulu taaneqarsinnaavoq kalaallit Savaateqarnermut ilinniarfiat Narsamiittoq SIIP-p ataaniittoq ukiorpanngortuni atuussimasumik islandimi nunalerinermut atuarfimmut paarlaateqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarsimammat.

Kalaallit Nunaata Avannaamioqatigiinni killerni ilinniarnertuut ineriartortinneqarnerannut aaqjissuussinermut peqataanera, ilami aamma siunissami nunani allani ilinniarnertuunik ilinniartitsisunillu paarlaasseqatigiittarnermut allanut peqataasinnaanera pingaaruteqalerumaarpoq, Ilimmarfimmik periarfissat taamaaliornissamut periarfisseeriarpata.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Siverth K. Heilmann
Naalakkersuisunut ilaasortaq